

राज्यात टंचाईसदृश्य परिस्थिती
जाहीर करण्याबाबत- २०१३

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय, क्र.एससीवाय २०१३/प्र.क्र.४/म-७
मंत्रालय, मुंबई
दिनांक :- २१ जानेवारी, २०१३

प्रस्तावना :-

पीक पैसेवारी हा शेतकऱ्यांच्या दृष्टीने अत्यंत जिद्दाळ्याचा विषय असून प्रचलित पद्धतीनुसार पैसेवारी ही तीन टप्प्यात जाहीर करण्यात येते.

- (i) हंगामी पैसेवारी
- (ii) सुधारीत हंगामी पैसेवारी
- (iii) अंतिम पैसेवारी

(२) अंतिम पीक पैसेवारी नुसार ज्या गावातील पैसेवारी ५० पैसे वा त्यापेक्षा कमी लागलेली असेल, अशा गावात टंचाई परिस्थिती जाहीर करण्यात येते. पैसेवारी जाहीर करण्याच्या विभागावर तारखा खालीलप्रमाणे आहेत.

हंगाम	कोकण विभाग	पुणे व नाशिक विभाग	औरंगाबाद विभाग	नागपूर व अमरावती विभाग
खरीप हंगाम				
हंगामी पैसेवारी	१५ सप्टेंबर	१५ सप्टेंबर	३० सप्टेंबर	३० सप्टेंबर
सुधारीत हंगामी पैसेवारी	३१ ऑक्टोबर	३१ ऑक्टोबर	१५ नोव्हेंबर	१५ नोव्हेंबर
अंतिम पैसेवारी	१५ डिसेंबर	१५ डिसेंबर	१५ डिसेंबर	१५ जानेवारी
रब्बी हंगाम				
हंगामी पैसेवारी	---	३१ डिसेंबर	३१ डिसेंबर	१५ जानेवारी
सुधारीत हंगामी पैसेवारी	---	३१ जानेवारी	३१ जानेवारी	१५ फेब्रुवारी
अंतिम पैसेवारी	---	१५ मार्च	१५ मार्च	१५ मार्च

अंतिम पैसेवारी जाहीर केल्यानंतर ५० पैसे वा त्यापेक्षा कमी पैसेवारी असलेल्या गावांमध्ये टंचाई परिस्थिती लागू करण्यात येते.

(३) राज्यात अपुऱ्या पावसामुळे विशेषतः पश्चिम महाराष्ट्रात पिण्याच्या पाण्याची व चाऱ्याची कमतरता जाणवत असल्याने वेळोवेळी वरिष्ठ पातळीवर परिस्थितीचा आढावा घेण्यात येत आहे. याच प्रक्रीयेचा भाग म्हणून दिनांक ३१ डिसेंबर रोजी पुणे, नाशिक व औरंगाबाद विभागातील जिल्हाधिकाऱ्यांनी तसेच नागपूर व अमरावती विभागातील जिल्हाधिकाऱ्यांनी दिनांक १५ जानेवारी रोजी जाहीर केलेल्या रब्बी पिकांची नजर अंदाज पैसेवारी विचारात घेऊन खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

(४) राज्यातील पुणे, नाशिक, औरंगाबाद, नागपूर व अमरावती विभागातील एकूण ३९०५ गावांतील रब्बी पिकांची हंगामी (नजर अंदाज) पैसेवारी ५० पैसे वा त्यापेक्षा कमी जाहीर करण्यात आली आहे, अशा गावांमध्ये अंतिम पैसेवारीची वाट न पाहता टंचाईसदृश्य परिस्थिती जाहीर करण्यात येत आहे. जिल्हानिहाय हंगामी पैसेवारीची माहीती सोबतच्या परिशिष्ट "अ" येथे देण्यात आली आहे. अंतिम पैसेवारी जाहिर झाल्यानंतर जिल्हानिहाय गावांच्या संख्येत काही बदल होत असेल तर सुधारित आदेश निर्गमित करण्यात येतील. ५० पैसे वा त्यापेक्षा कमी नजर पैसेवारी असलेल्या गावांत खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात याव्यात:-

- (i) महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत आवश्यकतेप्रमाणे कामे सुरु करावीत व कोणतीही व्यक्ती रोजगारापासून वंचित राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी. रोजगार मागणाऱ्यांची संभाव्य संख्या लक्षात घेऊन पुरेशी कामे शेल्ववर उपलब्ध असतील याची दक्षता जिल्हाधिकारी यांनी घ्यावी.
- (ii) जेथे पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असेल तेथे ती दूर करण्यासाठी टँकर, बैलगाडयांमार्फत पाणीपुरवठा करणे, तात्पुरत्या नळ योजना कार्यान्वित करणे, इत्यादी तत्सम सर्व उपाययोजना करण्यात याव्यात.
- (iii) या भागातील मोठ्या, मध्यम व लघु प्रकल्पामध्ये साठणारे पाणी पिण्यासाठी अग्रहक्काने राखून ठेवण्यात यावे.

(iv) ज्या गावांतील हंगामी पैसेवारी ५० पैशांपेक्षा कमी जाहीर करण्यात आली आहे त्या तालुक्यात मंडळस्तरावर जास्तीत जास्त एका जनावराची छावणी संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांनी आवश्यकता तपासून उघडावी. जनावरांची छावणी उघडताना शा.नि. म.व.व.वि. क्रमांक. एससीवाय-०४/२०१०/प्र.क्र.४३/म-११, दि.१९/०४/२०१० मधील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.

जनावरांच्या छावण्यांवरील ५०% सवलतीवरील खर्च मागणी क्रमांक सी-६, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य (योजनेतर), ०१ अवर्षण, १०१ अनुग्रह सहाय्य, (९१) राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकानुसार खर्च (९१) (०३) जनावरांच्या छावण्यांमध्ये चारा, पाणी, औषधी यांचा पुरवठा आणि छावण्यांपर्यंत चाऱ्याच्या वाहतुकीचा खर्च (२२४५००७५), ३१ सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशिर्षाखाली २०१२-१३ या वित्तीय वर्षासाठी मंजूर असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

सदर आदेशाच्या निर्गमनामुळे दिनांक २२/८/२०१२ व दिनांक २४/८/२०१२ चे आदेश निष्प्रभावी होतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार वा नावाने,
संगणक सांकेतांक क्र. २०१३०१२११६२५०३८७९
असा आहे.

(जि. शां. वाणी)

कार्यासन अधिकारी, महसूल व वन विभाग

प्रति

सर्व विभागीय आयुक्त
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व मुख्य अधिकारी
सर्व कार्यकारी अभियंता जिल्हा परिषद / पाटबंधारे विभाग / सार्वजनिक बांधकाम
विभाग
संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पूणे
सदस्य सचिव, महाराष्ट्र पाणीपुरवठा व जलनिस्सारण मंडळ, मुंबई
मुख्य अभियंता, ग्रामीण पाणीपुरवठा / नागरी पाणीपुरवठा

प्रशासक, लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरणे, पूणे / परभणी / परळी-वैजनाथ / बीड
आयुक्त, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर
महालेखापाल-१/२ (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर
मुख्य व्यवस्थापक (पतपुरवठा), बँक ऑफ महाराष्ट्र, १५०१, लोकमंगल, शिवाजीनगर,
पूणे-५
महाव्यवस्थापक, राष्ट्रीय कृषि व ग्रामीण विकास बँक, प्रादेशिक कार्यालय, ५४ वेलस्ली
रोड, शिवाजीनगर, पूणे
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, ग्रांथो / जलसंधारण
सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग (सहकार-कार्या-२ स-५ प्रती)
कृषि व पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग (कृषि)
वित्त विभाग (व्यय-९)
पाटबंधारे विभाग (लाक्षेविप्रा)
नियोजन विभाग, रोहयो-६ (५ प्रती)
ऊर्जा विभाग (ऊर्जा-४) (५ प्रती)
शालेय शिक्षण विभाग (शाशि) (५ प्रती)
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग (पापू-१४) (५ प्रती)
महासंचालक, माहिती व प्रसिध्दी संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
कार्यासन अधिकारी, म-३ / म-११ / ल-२ / टि-२ / ब-१ / फ-४, महसूल व वन
विभाग
महसूल व वन विभागातील इतर सर्व कार्यासने / म-७ कार्यासन (निवडनस्ती)

शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.एससीवाय २०१३/प्र.क्र.४/म-७,
दिनांक: २१ जानेवारी, २०१३ चे सहपत्र.

सन २०१२-१३ सालातील रब्बी पिकांची हंगामी पैसेवारीचा गोषवारा

प्रपत्र-अ

अ.क्र.	विभाग	जिल्हा	एकूण गावे (रब्बी)	पैसेवारी जाहीर केलेली गावे (रब्बी)	५० पैशापेक्षा कमी पैसेवारी असलेली गावे	५० पैशापेक्षा जास्त पैसेवारी असलेली गावे
१	पुणे	पुणे	५४७	५४६	१८७	३५९
		सातारा	१९२	१९२	९३	९९
		सांगली	१०४	१०४	१०४	०
		सोलापूर	११४४	११४४	९६१	१८३
	एकूण		१९८७	१९८६	१३४५	६४१
२	नाशिक	अहमदनगर	१०१७	१०१७	८८६	१३१
	एकूण		१०१७	१०१७	८८६	१३१
३	औरंगाबाद	औरंगाबाद	६४६	६४६	५९१	५५
		जालना	४५७	४५७	४५७	०
		परभणी	५०३	५०३	०	५०३
		हिंगोली	९८	९८	०	९८
		बीड	६४३	६४३	३६९	२७४
		लातूर	११७	११७	०	११७
		उस्मानाबाद	३७५	३७५	२५७	११८
	एकूण		२८३९	२८३९	१६७४	११६५
४	नागपूर		८८०	५२७	०	५२७
	एकूण		८८०	५२७	०	५२७
५	अमरावती		०	०	०	०
	एकूण		०	०	०	०
	एकूणात एकूण		६७२३	६३६९	३९०५	२४६४